

คำวินิจฉัยของ นายมงคล สระแก้ว ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๓/๒๕๔๘

วันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้มีคำสั่งยุบพรรคชาติพัฒนาไปพร้อมกับพรรคไทยรักไทย

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๘ ว่า หัวหน้าพรรคชาติพัฒนาและหัวหน้าพรรคไทยรักไทย ได้ร่วมกันแจ้งการรวมพรรคชาติพัฒนาเข้ากับพรรคไทยรักไทย โดยให้พรรคไทยรักไทยเป็นหลักในการดำเนินการทางการเมือง ต่อมา นายทะเบียนพรรคการเมืองตามมาตรา ๗๐ และมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ตามมติที่ประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคชาติพัฒนา ครั้งที่ ๑/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๘ ที่เห็นชอบเป็นเอกฉันท์ ตามข้อบังคับพรรคชาติพัฒนา พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้รวมพรรคชาติพัฒนาเข้ากับพรรคไทยรักไทย โดยให้พรรคไทยรักไทยเป็นหลักในการดำเนินการทางการเมือง และมติที่ประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคไทยรักไทย ครั้งที่ ๑/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๘ ที่เห็นชอบเป็นเอกฉันท์ ให้รวมพรรคชาติพัฒนาเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกับพรรคไทยรักไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลัก นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาติพัฒนาเพื่อไปพร้อมกับพรรคไทยรักไทยต่อไป

นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ หัวหน้าพรรคชาติพัฒนา ยื่นหนังสือชี้แจงลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๘ สรุปว่า การที่ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาติพัฒนา ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ พรรคชาติพัฒนาไม่มีข้อคัดค้านแต่อย่างใด และพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคไทยรักไทย ยื่นหนังสือชี้แจงลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๘ สรุปว่า พรรคไทยรักไทยไม่ได้แย้งหรือคัดค้านคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ได้ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้มีคำสั่งยุบพรรคชาติพัฒนาเข้ากับพรรคไทยรักไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลัก

ข้อกฎหมายพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๖๕ พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน
- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปพร้อมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง
- (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕

หรือมาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของ นายทะเบียนให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่ง ยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๗๐ การรวมพรรคการเมืองอาจเป็นการรวมกันเพื่อจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองใหม่ หรืออาจเป็นการรวมเข้าเป็นพรรคเดียวกับอีกพรรคการเมืองที่เป็นหลักก็ได้

มาตรา ๗๑ ในกรณีที่การรวมพรรคการเมืองเป็นการรวมพรรคการเมืองหนึ่งหรือหลาย พรรคการเมืองเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกันกับอีกพรรคการเมืองหนึ่งที่เป็นหลัก ให้พรรคการเมือง ที่จะรวมกันขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมือง

เมื่อที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมืองเห็นชอบให้รวมกันแล้ว ให้หัวหน้าพรรคการเมือง ที่จะรวมกันทุกพรรคการเมืองร่วมกันแจ้งการรวมพรรคการเมืองต่อนายทะเบียน และให้นายทะเบียน ดำเนินการตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้พรรคการเมืองที่รวมเข้ากับอีก พรรคการเมืองที่เป็นหลักนั้นยุบไปนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งและให้นำมาตรา ๗๒ มาใช้ บังคับโดยอนุโลม

พิเคราะห์แล้ว ประเด็นแรกมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้หรือไม่ เห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๑ ว่า ศาลรัฐธรรมนูญ มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ กรณีขอให้มีการตั้งยุบพรรคมวลชนเข้ากับความหวังใหม่ ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง และมาตรา ๗๑ วรรคสอง ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัย เรื่องนี้ได้

ส่วนประเด็นเรื่องยุบพรรคชาติพัฒนาไปรวมกับพรรคไทยรักไทยนั้น เห็นว่า พรรคชาติพัฒนา มีมติเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงข้างมาก ตามข้อบังคับพรรคชาติพัฒนา พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้รวม พรรคชาติพัฒนาเข้ากับพรรคไทยรักไทย และพรรคไทยรักไทยมีมติเห็นชอบเป็นเอกฉันท์ให้รวม พรรคชาติพัฒนาเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกับพรรคไทยรักไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลัก ในการ ประชุมใหญ่วิสามัญเมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๗ ของทั้งสองพรรคตามมาตรา ๗๐ และ มาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และ หัวหน้าพรรคทั้งสองได้ทำหนังสือแจ้งมติดังกล่าวให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ จึงฟังได้ว่า มีเหตุที่จะตั้งยุบพรรคชาติพัฒนาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๓) และมาตรา ๖๕ วรรคสอง ได้แล้ว

อาศัยเหตุดังได้วินิจฉัยมา จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคชาติพัฒนา

นายมงคล สระแก้ว

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ